

KEDVES ISTVÁN apátplébános emlékoszlopa

Bár a teljes sír területét nem sikerült megmentenünk, a bizonytalan helyzetbe került követ megóvtuk a pusztulástól.

Dr. Gaal György várostörténész Szabadság című napilapunkban megjelent cikkét mellékeljük. Hetekig próbáltuk leállítani a kegyeletsértő munkálatokat, de a műemlékvédelmi hatóság közbelépése is hatástalan maradt.

A szomorú kicsengésű cikkhez hozzáfűzzük: beszűkült ugyan Kedves István sírjának területe és oda nem illő, rossz minőségű, ormótlan építmény rontja a nemes vonalú síremlék látványát, de magát a követ sikerült restaurálnunk. Késői és szűkre szabott tiszteletadás a városunkat építő-szépítő kanonok előtt!

KEDVES ISTVÁN sírját darabolják

A mai kolozsváriak szemében a főtéri templom természetes tartozékának tűnik a 80 m magas torony, s elcsodálkoznak, ha régi rajzon torony nélkül pillantják meg Kolozsvár szimbólumát. Pedig a mai torony nem is olyan régi. Miután az északnyugati homlokzati tornyot ismételtén tűzvész és földrengés rongálta meg, úgy találták, hogy nem érdemes újjáépíteni. Az 1760-as években lebontották, s gyűjteni kezdtek egy új, különálló torony felhúzására. Természetszerűleg neogótikus stílusban tervezték meg a tornyot, s 1837-1859 között építették fel úgy, ahogyan ma is látható.

Az építkezés alatt két tekintélyes férfiú állt a kolozsvári egyházközség élén: Szabó János (1765-1858) és Kedves István (1782-1864). A már idős Szabó mellett, majd utódként első sorban Kedves ügyködött a toronyépítés érdekében. Mindketten a Házsongárdi temetőbe tértek nyugalomra. Ott díszsírhelyet kaptak, melyet így megváltani sem kellett. Az is igaz, hogy az egyházközség később sem törődött e sírok gondozásával, jogi helyzetének rendezésével. Szabó János fehérvári lektorkanonok, kolozsmonostori apát, királyi tanácsos, a Lipót-rend kiskeresztjének birtokosa a Kertek parcellában nyugodott hatalmas neogótikus terméskő oszlop alatt, latin felirat örököltette meg érdemeit. A 80-as évek elején ezt a díszes, szépen faragott követ emberfejnyi darabokra törték (mert elmozdítani nem is lehetett volna), hogy helyére a Boncut és Szalma családoknak kettős beton-nyughelyet készítsenek. Nem sokkal később Kedves István sírjára is sor került. Ő előkelőbb helyen, a baloldali főútra néző sírban nyugszik az I.B parcellában, pár lépésre a három református püspök mögött. Valamelyik akkori hatalmasság akart ide sírt építtetni, s e „megváltatlan” sír hatalmas követ megpróbálták ledönteni, a kereszt könnyen letört, a folytatás már nehezebben ment, néhányan felfigyeltek az igyekezetre: megindult a tiltakozás, a kő megmenekült. Kopottan, kereszt nélkül, alig körvonalaázódó címerrel máig is emléket állít Kolozsvár egykori toronyépítő főpapjának:

ITT NYUGSZIK / CSÍK SZENT-DOMOKOSI / KEDVES ISTVÁN
BOLDOG ASSZONYRÓL NEVEZETT / SALAMONI APÁT / KÁROLY FEHÉRVÁRI
SZÉKESEGYHÁZI KANONOK / FERENCZ JÓZSEF Ő CS. KIRÁLYI FELSÉGE
JELES RENDJÉNEK LOVAGJA / A BOLDOG SZÚZRÓL NEVEZETT
KOLOS-MONOSTORI LEVÉLTÁR / KÁPTALANI ŐRE KOLOZS-DOBOKAI
FŐ-ESPERES ELEMI TANFELÜGYELŐ / 1832IK ÉV ÓTA KOLOZSVÁRI PLÉBÁNOS
[...] BÉKE LEGYEN PORAIN.

Béke azonban most sem leng az átmenetileg 1849-ben püspöki funkciót is betöltő főpap porai felett. A Házsongárdban pár éve divatba jött a földalatti betonkripták építése. Hatalmas aknát ásnak, s azt kibélelik betonnal, három-hat polcot alakítanak ki a koporsók részére. Így a hamvak nem vegyülhetnek el a házsongárdi földdel, legfeljebb nagyobb esőzések után vízben úsznak. Az ilyen hatalmas földászati munkálatok újabb veszélyt jelentenek a régi köveknek, hiszen a gödör széléről is el kell mozdítani őket, sokkal nagyobb területet érint a munkálat, mint az eddigi keretöntés. Úgyhogy a még meglévő terméskövek is pusztulásra vannak ítélve. Nos, most a Kedves István sírja melletti Justi Károly piarista tanár kövével jelzett sírt is kiadták egy jópénzű kriptá-építőnek. Persze, hatszemélyes nyughelyre szól a megrendelés, s minthogy a Justi-sír nem elég széles, most Kedves sírhantjának felét is kiássák. Jól jár a feliratos terméskő oszlop, ha megmaradhat, ha a körülötte folyó ásatás miatt nem dül le majd, s nem pusztul el „természetes” úton. A Házsongárd Alapítvány tehetetlen. A Justi kis követ biztos helyre szállíttatja, de a Kedvesét megóvni képtelen. Még nem kezdődött meg a betonozás: hátha a plébánia, hátha magyar tanácsosaink lépni tudnak...





A. Helyreállítás előtt



B. Helyreállítás után



